

פיגול, ולפניה, הפיגול "מיתלא תלוי", והוא בספק האם אכן ייגמרו העבודות במחשבת חוץ לזמנו.

הלכה זו נלמדה במסכת זבחים [כח ב] ממה שנאמר בפרשת פיגול "לא ירצה", ודרשינן: כהרצאת כשר כן הרצאת פסול. כלומר, "זריקת הדם", שהיא ה"מרצה" בכל הקרבנות הכשרים, אינה "מרצה" בקרבן פגול. ומכאן, שהיא הקובעת את הפיגול.

ומאחר שזריקה זו מועילה ל"קבוע" את הפיגול, אף אחרי שהקרבן נשחט במחשבת פגול, מוכח שהזריקה אינה כשפיכת מים בעלמא⁽⁶⁶⁾, אלא יש עליה "חשיבות" של

זריקה.

והיות והזריקה יש עליה "שם" זריקה, וחשיבות של זריקה, עלה על הדעת לומר, שכמו כן, תועיל להוציא את הפיגול מידי מעילה, הואיל ועשה מעשה זריקה, [המפעילה דינים על הקרבן]. וכן תועיל להביא קדשים קלים לידי מעילה,

ובא רב גידל אמר רב, להוציא מסברא זו, כמו שיבאר.

אמר רב גידל אמר רב: זריקת פיגול, אם שחט בחשבת פיגול, ואחר כך זרק סתם, וזריקה זו קובעת את הפיגול, אינו מוציא

דמים בקרבן כשר מוציאה מידי מעילה. כיון שהזריקה היא גמר עבודותיה המכשירה את הבשר לאכילה, הרי נעשית מצוותן, הילכך אין מועלין בו.

וכתב המקדש דוד [סימן ז ס"ק ה] שטעם זה אתי שפיר רק לדברי רב גידל, שהרי משום כך סובר רב גידל שמאחר שהזריקה היתה בפיגול, אינה מוציאה מידי מעילה, כיון שזריקת פיגול ודאי אינה גומרת מצוותו.

אבל לאמוראים החולקים על רב גידל, וסוברים שזריקת פיגול מוציאה מידי מעילה, בודאי שאינם יכולים לסבור כן,

ומוכרח לומר, שהם סוברים שהוא דין מיוחד [עיין תוס' ד ב ד"ה לא, ו ב ד"ה שלא] וגזירת הכתוב, שהזריקה מתרת הבשר לאכילה ומוציאה מידי מעילה,

ולפיכך, סוברים, שאף במקום שהזריקה לא הועילה ולא התירה את הבשר לאכילה ולא את האימורים להקטרה, כגון זריקת פגול, מכל מקום, כיון דשם זריקה עליו, ויש עליה שם הרצאה, לכן יצא מידי מעילה.

ולקמן [בדף ח] יבואר בעזה"י דעת הגר"ח בחידושו על הש"ס [סטנסיל], שמבאר את הדברים בהגדרה אחרת. והיא: יש לחלק בין הקרבן לבין הבשר. כלומר, כל קרבן נקרא "קדשי ה'" מעצם עמידתו לצורך הקרבה, ועליו הטילה התורה איסור מעילה כל זמן היותו "קדשי ה'". והזריקה היא גמר תקופת היותו קרבן ה'. כלומר, לא שפעולת הזריקה מוציאתו מידי מעילה, אלא שבאמצעות הזריקה נגמרו עבודותיו, ואינו מקדשי ה'. ואף כאשר הזריקה לא פעלה שום פעולת היתר בבשר ובאימורים [ועיין שם הדוגמאות לכך, ויבואר שם בעזה"י], מכל מקום, יצא מידי מעילה, הואיל ואין שום צורך שהזריקה תפעול בהיתר הבשר, אלא, שהזריקה יסיים את עבודות הקרבן, כנ"ל. [הגר"ח אינו מתייחס לדברי רב גידל והחולקים עליו, אלא מבאר את יסוד הטעם שזריקה מוציאה מידי מעילה בקדשי קדשים]. ועיין בהערה 111.

66. עיין רש"י זבחים מב ב.